

Att växa i tro

Predikan i Missionskyrkan 2013-01-20 – predikstolsbyte

Pär-Magnus Möller

”Att växa i tro” är satt som tema på denna gudstjänst och predikan. Det låter som ett religiöst och fint tema. Det låter andligt på något vis. Det första som slår mig när jag funderar kring temat är en gammal legend som jag tror kommer från östkyrkan. Jag vet inte vart jag läst den, men den har följt mig många år just när jag tänker kring andlighet och vad andlig växt är. Det berättas i legenden om två män som ville leva heliga liv och därför drog sig undan i öknen, bosatte sig i en grotta med utsikt över landskapet och staden en bit bort. Där bad de och funderade djupa tankar. Eftersom folk alltid varit intresserade av andliga människor så sökte sig en hel del människor från staden upp de heliga männen och lyssnade till deras råd. En dag bestämde sig männen att de blev allt för distraherade av alla människor som ville ha råd av dem så de stängde av stigen som ledde till grottan och förbjöd folk att komma upp. Där satt så de båda männen och övade andlighet och försökte växa i sin tro. En dag vaknade den ene av männen och sade – idag tror jag att jag har nått så hög andlighet att jag är att jämföra med himmelens änglar. Vet du, svarade då den andre, det tror jag att jag också är.

Några dagar senare fann byborna de båda heliga männen liggande döda nedanför klippavsatsen framför grottan. De båda männen låg där i sanden med utbredda armar – som om de just försökt att flyga likt änglarna.

Min erfarenhet av trons växt är att den inte alls handlar om att bli mer och mer andlig – utan mer och mer mänsklig.

Något som är väldigt viktigt att greppa – och som vi ibland glömmer eller förbiser - är att tron alltid och till hundra procent är en gåva. Du har på ett sätt aldrig valt att tro, lika lite som du valt att se eller höra. Det är så oerhört viktigt att komma ihåg det. Ibland gör vi kristna tron till en slags moralisk egenskap – som om tron är något vi väljer eftersom det är något bra – och de som inte tror det har gjort ett dåligt val. Ibland försöker vi till och med lägga dåligt samvete på de som inte tror och uppmana dem till tro så att de gör ett lika moraliskt gott val som vi själva. Tron är en gåva som Gud av någon outgrundlig anledning gett dig. Tro är inte kunskap om Jesus. Det är inte ens säkert den som tror förstår allt om Jesus eller hans vilja, det är inte alls säkert att den som tror ens förstått vikten av att leva nära ordet och sakramenten i gudstjänsten – han eller hon kanske inte ens läst i bibeln – men tron finns där ändå – och längtan efter att förstå och erfara mer av vad denna tro ropar efter. Tron är som en törst i ditt inre – en törst som Gud väckt för att du skall söka honom.

Att tron är en gåva bör göra oss ödmjuka, det bör få oss att förstå hur nåden fungerar – helt utan motprestation eller orsak.

Det Gud kallar dig till genom tron är att du skall bli en hel människa – 100 % människa. Ibland när vi uttrycker oss slarvigt säger vi att det är mänskligt att fela och menar med det att det mänskliga är behäftat med fel och brister. Men det är inte det mänskliga i oss som är felet – utan det omänskliga – det i oss som inte är Guds avbild i oss. De flesta religioner som florerar i världen brukar ha ett dualistiskt-gnostiskt synsätt på mänskligt och gudomligt. Man säger inom dualismen att det jordiskt-materiella är ont och det andliga är gott – inom gnosticismen säger man att människans mål är att bli allt mer andlig och allt mindre jordisk – och att skaparguden, demiurgen, är en ond skapare – och att vi skall söka den högste guden och dra oss bort från denna jordiska bundenhet till andliga höjder – och detta sker genom materiell förnekelse.

Den kristna och judiska tron är på ett sätt unik i det att man tänker precis tvärt om. Gud som skapat allt materiellt är god – ”och allt var gott”, upprepas i skapelseberättelsen eter varje skapelsedag för att bekräfta just detta. Att det jordiska och det mänskliga är gott bekräftas en gång för alla på det mest dramaktsiska sätt man kan tänka sig: Gud blev människa – eller som Johannes skriver, troligtvis för att provocerat tidens gnostiska strömningar; Ordet blev kött och tog sin boning bland oss.

Det är viktigt att vi påminner oss om detta när vi skall tala om trons växt, för det finns strömningar i nutidens andlighet just åt det dualistiska gnostiska tänkandet - hela New Age tänkandet har sina rötter i detta synsätt – och det gör att andligheten plötsligt inte handlar om detta livet, inte om vad det är att vara människa – utan om vad det är att vara något annat slags andlig varelse, som vi inte alls är skapade att vara.

När det är sagt att tron är en gåva och att tron är Guds kallelse till oss att bli lika Jesus, d.v.s. mer mänskliga – så måste man också säga att trons gåva innebär ett ansvar – ett ansvar att se till att man följer trons längtan och rop – att man tillåter sig att gå in i den förvandling som Gud genom tron kallar oss till.

Som präst har man förmånen att få tala om trons växt med många människor. Den vanligaste frågan jag tycker mig möta är den att man inte tycker att ens andliga liv räcker till. Man är inte nöjd med sin bibelläsning eller bön eller sin religiösa upplevelse. Man verkar ha en föreställning om att trons liv är något annat än det vanliga livet – en slags andlig upplevelse där man skall leva i ständig harmoni och lycka med Gud – att man skall uppleva det härligt att ständigt vara nära Gud. När livet känns tungt och Gud känns tyst tänker man därför automatiskt att Gud är långt borta – att det är något fel på mitt andliga liv.

Svårast verkar det vara för människor som någon gång i sitt liv haft en tid av stark upplevelse av Guds närvaro – den där känslan vill man så gärna ha tillbaka. Och innan känslan kan återupplevas tvivlar man på att Gud är med i livet. Men andlig växt handlar inte om något annat än det liv du lever, i den kropp du har, med de människor i din omgivning som Gud gett dig. Det är just där som den andliga kampen pågår – det är där växten kan ske.

... den som inte älskar sin broder, som han har sett, kan inte älska Gud, som han inte har sett. 1 Joh 4:20

För att vi som kristna skall förstå detta, behöver Gud ofta tvinga oss in i tider av kamp. I vårt perspektiv tolkar vi ofta dessa tider av andlig kamp som att kampen står mellan oss och den onde. Vi kan känna oss attackerade av uppgivenhet, misstro, synd, hat, oro, ångest – ja, listan kan göras lång. Vi tänker då att vi skall kämpa tillbaka. Vi ökar vårt böneliv, bara för att upptäcka att det inte bär, vi försöker läsa vår bibel än mer flitigt, för att snart upptäcka att hur mycket vi än läser ger det inte växt eller kraft, vi försöker öka vårt engagemang i församlingen eller höja volymen i våra lovsånger – men vad vi gör så upplever vi att vi inte kan besegra den som vi kallar vår fiende.

Tron, som i början av relationen med Jesus var så lätt, förvandlas till en kamp där jag upplever mig stå ensam i striden mot den onde – och han är övermäktig.

I oktober fick jag möjligheten att stå en stund vid Jabboks vadställe – det ställe där Jakob fick kämpa med Gud.

Under natten steg Jakob upp, tog med sig sina båda hustrur och sina båda slavinnor och sina elva söner och gick över Jabbok vid vadstället. Han lät dem gå över floden och lät föra över allt som tillhörde honom. Jakob blev ensam kvar. Då brottades en man med honom tills dagen grydde. När han såg att han inte kunde besegra Jakob slog han till honom på höftbenet, så att höften gick ur led när de brottades med varandra. "Släpp mig", sade mannen, "dagen gryr!" Men Jakob svarade: "Jag släpper dig inte förrän du välsignar mig." Han frågade honom: "Vad är ditt namn?" - "Jakob", svarade han. Då sade han: "Ditt namn skall inte längre vara Jakob utan Israel, ty du har kämpat med Gud och människor och segrat." Jakob bad honom: "Låt mig få veta ditt namn." Han svarade: "Varför frågar du mig om mitt namn?" Och han välsignade honom där. 1 Mos 32:22-29

Det var en okänd man som brottades med Jakob. Kampen var så hård att Jakobs höft gick ur led. När dagen till sist grydde förstod Jakob att den han brottades med var Gud själv.

Vi skall komma ihåg att det är likadant för oss. När vi är inne i trons kamp är det lätt att uppleva att man kämpar mot ondskans andemakter. All ens goda strävan verkar ju vara förgäves och Gud har sprungit och gömt sig – och jag är ensam kvar.

Den här känslan bygger ofta på att vi inte förstår var kampen egentligen sker. Kampen står inte mellan oss och den onde – den står faktiskt mellan oss och Gud. Eller rättare sagt mellan hans strävan och vår strävan. Orsaken är att vi ofta har en annan bild av vad andlig växt är än vad Gud har - och vi har olika syn på vad kampen skall utmynna i. Vi tror att vi skall sträva mot högre andlighet – medan han vill att vi skall sträva mott djupare mänsklighet.

Ofta kan man höra att människor upplever att andra människor står i vägen för deras andliga liv. Det kan vara en fru som inte förstår, eller ett arbete som tar för mycket tid, eller barn som kräver sitt. Man tänker att om man bara hade varit fri från ”problemet” så hade mitt andliga liv blomstrat. Vad man då inte förstår är att det är just den besvärliga hustrun, barnen, arbetet, eller vad det nu månde vara, som är övningsplatsen för ditt andliga liv. Vi kan t.ex. förfasa oss över att Paulus inte fördömer slaveri hårdare än han gör – men det beror just på att han insett att det kristna livet aldrig blir aldrig bättre på något annat ställe än det är just där du är just nu – om du så är slav eller slavägare. Vårt kristna liv strävar aldrig bort från den här världen – utan djupare in i den. Det är i vardagens grå tristess som vi finner Jesus. Det är detta som det innebär att trons ögon är öppnade – inte att du kan sitta tillräckligt länge i bön eller har tillräckligt mycket disciplin för att läsa bibeln så länge att du inte har dåligt samvete – det stora är att vi kan se Jesus just där vi är. Detta inte sagt emot varken nyttan av bön eller bibelläsning – men ni förstår förhoppningsvis vad jag menar.

Den omedvetna kampen med Gud kan vara väldigt länge i ens liv. Ibland är den intensiv – men ofta väldigt långsam och seg. Ibland kan vi uppleva att den sker på gränsen till tvivel och uppgivenhet. Är man religiöst lagt gör man gärna stor sak av att de onda andliga makterna kämpar mot mig eftersom jag är en så andlig människa – varpå man kämpar än hårdare med att uppehålla det andliga livet av egen kraft. Är man mer vanlig är det lätt att tänka att det är fel på min tro – alla andra verkar ju vara så trosvissa och glada. Men denna kamp är naturlig och nödvändig för att du skall växa i tron. Och den du kämpar med är inte den onde utan Gud själv. Hans mål med kampen är att bryta ner det religiöst andliga till förmån för det sant mänskliga. Vi kan ha väldigt svårt att förstå detta, eftersom vi ibland har en felaktig bild av vad för slags människa Gud vill att vi skall vara. Men tänk på Jesu förhållningssätt till Fariséerna. Han gick ganska hårt åt dem – fastän de egentligen inte gjorde några fel – de var fromma, de tog Gud på största allvar, de var noga med lagen – och de ville på allt sätt ära Gud. Ändå gick Jesus hårt åt dem – varför? Jo, i deras strävan att följa Guds vilja försökte de göra om sig till religiösa människor – och det är inte samma sak som

vad Jesus ville att vi skulle bli; nämligen hela människor. Jesus såg hur fariséerna band varandra i föreställningar om hur de borde vara – de dömde varandra och blev i sin iver över att leva upp till sina ideal helt enkelt omänskliga. Och det är också detta som Jesus kritiserar dem för – deras omänsklighet.

Vi vet ju att det ofta är så att de nykristna tycks vara de mest brinnande och nitiska – medan hos många äldre, som varit kristna i många år, infinner sig en annan slags frid. De nykristna kan tycka att de äldre är lite avdankade och varken varma eller kalla – men det beror ofta på en omogen blick för det kristna livet. Det som händer i kampen kring den andliga växten är att människan till sist tvingas att kapitulera. Och det är oftast först där och då som människan verkligen förstår att det är Gud hon kämpat med. Fienden var inte den onde utan människan själv, hennes felaktiga strävan, hennes ovilja att leva av den verkliga nåden, hennes ovilja att kapitulera från Guds tron i det egna hjärtat. Även om vi tidigt i livet fått trons ögon öppnade så är vi ju ännu inte förvandlade. Förvandlingen sker i kampen. När Jakob lämnar sin brottningsmatch gör han det haltande – och på ett eller annat sätt gör alla kristna som gått in i den andliga växtens kamp också just detta – går därifrån haltande – men stärkta. Man har förstått var det kristna livet handlar om. Man har i en och samma kamp både kapitulert och blivit upprättad. Man har både blivit skadad och helad.

Du prövade oss, o Gud, du renade oss som man renar silver.

Du lät oss fastna i nätet, du slog oss i bojor,

du lät människor rida fram över oss.

Vi gick genom eld och genom vatten, men du förde oss ut i frihet. Ps 66:10-12

Till sist några tankar om vad som behövs för att man skall kunna växa i sin tro, gå in i kampen och ta Guds rop efter oss på allvar:

För att växa i tron behöver vi skapa en relation i livet där vi får möjlighet att reflektera över den kamp som är förutsättningen för all verklig växt. En själavårdare helt enkelt – någon som kan se min kamp utifrån och som kan lägga den på rätt nivå. När man själv är i kampen så tappar man lätt perspektiv. Använd därför någon som du vet vandrat länge med Herren och som gått på några nitar som stämt dem till ödmjukhet. Sådana människor är pärlor i Guds rike.

För att växa i tron behövs ett sammanhang där man odlar en god kristen kultur – en god mänsklig kultur. Förutsättningen för att en sådan kultur skall växa fram är att den innehåller många haltande människor. Haltande och upprättade människor. Det är församlingen som skall vara en sådan plats. Det är inte alltid hon fungerar så – ibland blir hon en teaterscen för människor som vill

visa en fläckfri yta – då kan hon bli porten till helvetet snarare än porten till himmelen. Därför är vårt arbete med församlingsgemenskaperna så viktigt; hur hanterar vi olikhet, oenighet, konflikt? Hur ser vår kärlek till varandra ut? – och inte minst: Hur odlar vi äkthet i våra gemenskaper?

För att växa i tron behöver vi ordning i livet. Här tror jag att vi har vår tids största svårighet. Många lever i ett tidspressat sammanhang – det är mycket som skall göras – och då är det lätt att vi prioriterar bort den goda ordningen. När kyrkan etablerade sig i vårt land så utmärktes hennes närvaro av att det plötsligt fanns ordning i tiden. På regelbundna tider ringde kyrkklockorna som tecken på att ordningens Gud var på plats i landet, man strukturerade samhället som tecken på att ordningens Gud befriade från det kaos som tidigare rådde. Ordning är grunden för trons växt. Så också i den enskilde människans liv. Gå därför igenom med din själasörjare hur ditt liv ser ut. Hur låter du blöjbytet ske till Guds ära, hur hittar du avskildheten så att du kan lyssna in Gud, hur gör du för att alltid be – vilka gudstjänster behöver du prioritera? Vad skall du göra och vad skall du inte göra? – båda frågorna är ju lika viktiga. Hur skapar du ordning och rutin i livet så att trons växt får plats och du blir en helare människa. Hur organiserar du ditt liv så att du först söker Guds rike och då får allt det andra du behöver också?

Vårt samhälle längtar efter hela människor. Vi behövs i en trasig värld. Vi behövs på våra arbetsplatser, i våra hem, i alla sammanhang. Visst haltar vi allesammans på olika sätt – och det gör oss i bästa fall ödmjuka. Ödmjukhet är en förutsättning för det helade livet – och vår ödmjukhet och vårt haltande är ofta en förutsättning för att andra skall bli helande och våga ta emot Jesus. Vad stort det är - vi är del i Guds upprättelse av hans skadade värld: Våra sår, vårt haltande, vår kamp, vårt helande är en del av hans plan: att befria alla människor till ett upprättat liv.

I tacksägelse över detta vill jag falla på knä för Fadern, efter vilken allt vad fader heter i himlen och på jorden har sitt namn. Måtte han i sin härlighets rikedom ge kraft och styrka åt er inre människa genom sin ande, så att Kristus genom tron kan bo i era hjärtan med kärlek. Stå fasta och var stadigt rotade i honom, så att ni tillsammans med alla de heliga förmår fatta bredden och längden och höjden och djupet och lära känna Kristi kärlek som är väldigare än all kunskap, tills hela Guds fullhet uppfyller er. Han som verkar i oss med sin kraft och förmår göra långt mer än vi kan begära eller tänka, hans är härligheten genom kyrkan och genom Kristus Jesus, i alla släktled i evigheters evighet, amen.

Så vill jag hälsa er med Paulus ord i Efesierbrevet – och önska er all välsignelse under ert 150-årsfirande detta år!